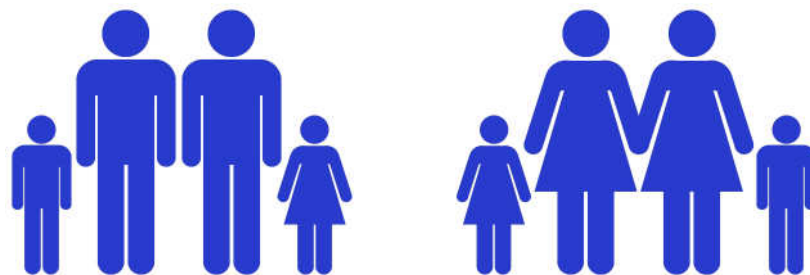

Středoškolská odborná činnost 2006/2007

Obor 14 – pedagogika, psychologie, sociologie a problematika volného času

Výchova dětí homosexuálním párem

Vypracovala:

Ivana Vlčková

Konzultantka práce:

PhDr. Šárka Sedláčková

Škola:

**Masarykovo gymnázium a Jazyková škola
s právem státní jazykové zkoušky Vsetín**

Vsetín, 2007

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí své práce PhDr. Šárce Sedláčkové za pomoc při získávání informací a Ing. Janu Homolovi za zpracování internetového dotazníku.

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY VE SVĚTĚ	5
2.1 Lokální specifika legislativních úprav adopcí dětí homosexuály	5
2.2 Vstřícnost Evropanů k adopci dětí homosexuálními páry	6
2.3 Názory různých demografických skupin na adopce dětí homosexuály	6
2.3.1 Názory podle pohlaví respondentů	6
2.3.2 Názory podle věku respondentů	7
2.3.3 Názory podle náboženského vyznání respondentů	7
2.3.4 Názory podle vzdělání respondentů	7
2.4 Ostatní země světa	7
3. POSTOJ DĚTSKÉHO PSYCHOLOGA	8
4. POSTOJ ŽENY, KTERÁ VYCHOVALA 24 DĚTÍ	9
4.1 Psychologie proti praxi	10
5. ARGUMENTY PROTI VÝCHOVĚ DĚTÍ V HOMOSEXUÁLNÍM PROSTŘEDÍ	11
5.1 „Nespolehlivost“ výzkumů	11
5.2 Stabilita homosexuálních vztahů	11
5.3 Problémy dětí vychovávaných v homosexuálním prostředí	12
5.4 Ztroskotá klasický model rodiny?	12
6. ARGUMENTY PRO VÝCHOVU DĚTÍ HOMOSEXUÁLY	13
7. PRŮZKUM NÁZORŮ VEŘEJNOSTI A POSTOJŮ SAMOTNÝCH HOMOSEXUÁLŮ K VÝCHOVĚ DĚTÍ PÁRY HOMOSEXUÁLNÍCH OSOB	14
7.1 Profil respondentů	15
7.2 Na čem opravdu záleží při výchově dětí?	17
7.3 Povolili byste adopce dětí homosexuálním párům?	19
7.4 Chtějí si homosexuálové vůbec adoptovat děti?	20
7.5 Role pohlaví dítěte při potenciální adopci homosexuály	21
7.6 Homosexuální pár versus dětský domov	22
7.7 Měla by výchova dítěte homosexuálním párem vliv na jeho sexuální orientaci?	23
7.8 Umíte si představit, že by vás vychovával homosexuální pár?	25
7.9 Metodika provedení průzkumu	26
8. ZÁVĚR	28
9. SEZNAM TABULEK	30
10. SEZNAM GRAFŮ	31
11. SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY	32
12. PŘÍLOHY	
P1 – Ukázka papírového dotazníku vyplňovaného respondenty průzkumu	
P2 – Ukázka elektronického dotazníku vyplňovaného respondenty průzkumu	
P3 – Výtah ze zákona č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství	

1. ÚVOD

Řešení legalizace registrovaného partnerství bylo v roce 2006 jedním z předních témat české společnosti. Navzdory tahanicím v projednávání zákona, který homosexuálům umožní žít ve státem respektovaných svazcích, tuto normu nakonec naši zákonodárci přijali.

Velmi ožehavým tématem, v této souvislosti často zmiňovaným, byla „hrozba“, že by registrovaní homosexuální partneři potenciálně mohli vychovávat děti. To jim nakonec zákon v omezené formě také umožňuje – vychovávat však homosexuálové mohou pouze své vlastní potomky pocházející z jejich heterosexuálních styků, nebo umělého oplodnění, případně mají dovoleno mít děti v pěstounské péči (pěstoun není zákonným zástupcem dítěte a nemá k němu vyživovací povinnost). Adoptovat děti homosexuálům zákon nepovoluje.

Možnost výchovy dětí homosexuály vyvolává spoustu závažných otázek. Jelikož této problematice dosud v českém prostředí nebyl věnován žádný podrobnější průzkum (přínejmenším se mi přes veškerou snahu nepodařilo zjistit, že by existoval), rozhodla jsem se zpracovat průzkum vlastní a jeho výsledky zahrnout do širšího kontextu známých informací o homosexualitě, registrovaném partnerství a výchově dětí.

Prostřednictvím dotazníků se mi podařilo oslovit 280 heterosexuálů, 59 homosexuálů a 53 bisexuálů, z nichž každý odpovídal na deset otázek – namátkou „Co je podle vás ve výchově dětí nejdůležitější?“, „Povolili byste adopci dětí homosexuálním párům?“, „Myslíte si, že by byl ovlivněn vývoj dítěte směrem k homosexualitě?“ atd.

Doplňkové informace jsem vzhledem k nedostatku související české odborné literatury získávala hlavně prostřednictvím internetu. Dostupné zahraniční studie mi posloužily pouze v omezené míře jako vodítko a pro srovnání s místní situací. Ve svých úsudcích jsem vycházela nejen z výsledků průzkumu. Důležitým zdrojem informací mi byly knihy o výchově a psychologii dětí i odborná literatura zabývající se homosexualitou.

Problematika nastíněná touto prací je velmi složitá a podle mého názoru si do budoucna ještě vyžádá nemalou pozornost kompetentních odborníků. Osobně bych ji ráda rozvíjela během studia psychologie na některé z vysokých škol a následně pak také při své potenciální psychologické praxi.

V Lačnově dne 19. února 2007

Autorka: Ivana Vlčková

2. ADOPCCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY VE SVĚTĚ

Homosexualita je ožehavým tématem pro všechny státy světa. V celkovém součtu ale není moc zemí, které legislativně upravily soužití lidí stejného pohlaví a ještě méně je těch, které se neodmítavě postavily k otázce adopce dětí těmito páry. Tam, kde byla adopce povolena, musíme rozlišit, zda si pár může adoptovat „cizí“ dítě z ústavu nebo má možnost adoptovat biologického potomka jednoho z partnerů. Problematikou výchovy dětí homosexuálními páry se zabývalo již několik zahraničních studií, které podrobně zmapovaly její nejrůznější aspekty. Dílčí statistiky, z nichž vychází tato kapitola, vznikly v rámci průzkumu Evropské sekce Gallupova ústavu a informací, které uveřejnila Gay a lesbická liga na portálech www.partnerstvi.cz a www.bengales.cz.

Stát	Rok přijetí
Belgie	2006
Island	2000
Nizozemí	2001
Španělsko	2006
Švédsko	2003
Velká Británie	2005
USA	-

Tab. 1: Státy povolující adopce i těch dětí, které nejsou biologickým potomkem jednoho z partnerů.

Stát	Rok přijetí
Argentina	-
Austrálie	2002
Dánsko	1999
Jihoafrická republika	2005
Kanada	-
Německo	2004
Norsko	2001

Tab. 2: Státy umožňující adoptovat jediné biologického potomka jednoho z partnerů.

2.1 Lokální specifika legislativních úprav adopcí dětí homosexuály

Švédsko

Od roku 2005 povoleno umělé oplodnění pro ženy z lesbických párů.

Francie

Dle občanského zákoníku může matka přenést část nebo úplnou zodpovědnost za své biologické nebo adoptované dítě na ženu, se kterou dlouhodobě žije v pevném svazku. To se vztahuje i na páry gayů, kde ale jeden muž musí být biologickým otcem dítěte.

Izrael

Poprvé v roce 2006 uznal rodinný soud homosexuální pár žen za společné matky dětí, které před 15 lety získala jedna z nich díky umělému oplodnění.

USA

V řadě amerických států mohou dvojice lesbiček nebo gayů adoptovat děti, ale dostávají většinou ty, o něž nemají zájem heterosexuální manželé. Jsou to děti se zpožděným vývojem nebo těžce zvládnutelné, které strávily již nějakou dobu v ústavu. Dle statistik existuje více než tisíc homosexuálních rodin, jimž byla poskytnuta adopce. Právo adopce je např. ve státech Ontario, Massachusetts a New Jersey.

Kanada

Adopce je povolena v oblastech Québec, Saskatchewan, Yukon, Ontario, Britská Kolumbie, Newfoundland a Labrador.

2.2 Vstřícnost Evropanů k adopci dětí homosexuálními páry

Stát	Souhlasí (%)
Nizozemí	64
Německo	57
Španělsko	57
Dánsko	54
Lucembursko	49
Belgie	47
Švýcarsko	47
Švédsko	42
Francie	39
Norsko	37
Velká Británie	35
Česká republika	35
Irsko	34
Maďarsko	34
Rakousko	33

Tab. 3: Vstřícnost občanů jednotlivých evropských států k adopci dětí homosexuálními páry, (zdroj: www.partnerstvi.cz).

Stát	Souhlasí (%)
Finsko	30
Slovinsko	30
Estonsko	27
Itálie	25
Portugalsko	25
Slovensko	17
Turecko	16
Bulharsko	14
Litva	13
Lotyšsko	11
Řecko	11
Rumunsko	11
Malta	10
Polsko	10
Kypr	6

Tab. 3: Vstřícnost občanů jednotlivých evropských států k adopci dětí homosexuálními páry, (zdroj: www.partnerstvi.cz).

Zjištění

Občané zemí bývalého „východního bloku“ vnímají adopci dětí homosexuálními páry negativněji než státy západní Evropy. Nejtolerantnější postoj k této otázce zastává Nizozemí, kde byla také poprvé uzákoněna možnost adopce dítěte homosexuálním párem. Na druhou stranu se s touto myšlenkou ztotožňuje pouze 6 % občanů Kypru. Ve výsledcích tohoto výzkumu se velmi projeví rozdíly mezi sociodemografickými skupinami.

2.3 Názory různých demografických skupin na adopce dětí homosexuály

Statistické údaje v níže uvedené tabulce pochází z výzkumu Evropské sekce Gallupova ústavu z roku 2003. Tehdy byly kandidátskými zeměmi: Bulharsko, Kypr, Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Turecko. Dnes k nim z tohoto výčtu řadíme pouze Turecko. Do sekce „Evropská unie“ spadají státy, které již roku 2003 byly členy EU (Belgie, Dánsko, Německo, Řecko, Španělsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Rakousko, Portugalsko, Finsko, Francie, Švédsko, Irsko a Velká Británie). Do průzkumu byly zahrnuty též Švýcarsko a Norsko.

2.3.1 Názory podle pohlaví respondentů

V někdejších kandidátských zemích se mínění mužů a žen výrazněji nelišilo. Ženy v EU byly všeobecně tolerantnější než muži k adopci dětí homosexuály, ale i přesto, každý třetí člověk souhlasící se sňatkem homosexuálů odmítal možnost adopce těmito páry.

Pohlaví	SOUHLASÍ		NESOUHLASÍ		NEVÍ + BEZ ODPOVĚDI	
	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země
Muži	33%	16%	62%	77%	4%	7%
Ženy	43%	18%	53%	75%	4%	8%
Celkem	38%	17%	57%	76%	4%	7%

Tab. 4: Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy podle pohlaví.

2.3.2 Názory podle věku respondentů

Značné rozdíly se vyskytují v názorech lidí různých věkových skupin. Největší procento souhlasících s adopcí dětí homosexuály nacházíme u mladých lidí ve věku 15–24 let (v zemích EU je v této skupině pro rovná polovina dotazovaných). S rostoucím věkem tolerance k adopci mírně klesá. Výrazný nesouhlas oproti mladé generaci vyjadřují lidé starší 55 let (souhlasí jen 25 % občanů EU a 11 % občanů kandidátských zemí).

Věk	SOUHLASÍ		NESOUHLASÍ		NEVÍ + BEZ ODPOVĚDI	
	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země
15-24	50%	25%	47%	69%	3%	6%
25-39	45%	17%	52%	75%	3%	8%
40-54	42%	14%	53%	79%	5%	7%
>55	25%	11%	69%	80%	5%	9%

Tab. 5: Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých věkových skupinách.

2.3.3 Názory podle náboženského vyznání respondentů

Nejtolerantnější skupinou k adopci jsou podle výzkumu nevěřící lidé. Naopak výrazně nesouhlasí křesťané a největší námitky projevili muslimové.

Vyznání	SOUHLASÍ		NESOUHLASÍ		NEVÍ + BEZ ODPOVĚDI	
	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země
Křesťané	34%	14%	62%	76%	4%	9%
Muslimové	35%	16%	65%	79%	1%	5%
Ostatní	46%	19%	49%	77%	5%	4%

Tab. 6: Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých skupinách podle náboženského vyznání.

2.3.4 Názory podle vzdělání respondentů

Vzdělanější lidé jsou také tolerantnější k adopci dětí homosexuálními páry.

Vzdělání	SOUHLASÍ		NESOUHLASÍ		NEVÍ + BEZ ODPOVĚDI	
	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země	Evropská unie	Kandidátské země
do 15 let	25%	14%	70%	78%	5%	8%
15-20 let	39%	16%	56%	76%	5%	8%
nad 21 let	45%	17%	52%	77%	3%	6%

Tab. 7: Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých skupinách podle vzdělání. Díky odlišnostem vzdělávacích systémů v jednotlivých zemích se tato kategorie člení podle věku, do kterého odpovídající studoval.

2.4 Ostatní země světa

Jediným státem v Africe, kde má soužití dvou lidí stejného pohlaví svůj status a navíc i možnost adopce, je Jihoafrická republika. Ostatní země se vyjadřují k této problematice velice záporně. Stejně tak je tomu v Asii a Americe.

3. POSTOJ DĚTSKÉHO PSYCHOLOGA

Jelikož jsem přes veškerou snahu a zájem o psychologii v tomto oboru stále doposud spíše laikem bez odborného vzdělání, oslovila jsem dětskou psycholožku s dlouholetou praxí, aby mi zodpověděla klíčové otázky týkající se mé práce. Důvodem pro toto mé rozhodnutí bylo získat fundovaný názor člověka, který má bohaté zkušenosti s dětmi a jejich psychologií.

Autorka odpoví si z profesních důvodů nepřála být jmenována.

O nechtěné děti je dnes postaráno v dětských domovech. Často ale z takových zařízení vychází děti nepřipravené do života a po odchodu zklamané tíhou lidského bytí. Myslíte si, že dětský domov je lepší prostředí pro výchovu dítěte než homosexuální pár?

Na toto téma jsou poměrně bohatě zpracované studie, ať už adopci homosexuálů podporující, či zavrhuující. Já tento problém vztahuji k otázce potřeb dítěte a jejich naplnění. Když si představím dítě v dětském domově, které má absenci základní citové vazby, rodinného zázemí, ptám se a zároveň odpovídám: není pro dítě a jeho prospívání lepší milující láskyplné prostředí, třebaže vytvořené dvěma homosexuálními partnery a jejich širší rodinou, než neosobní prostředí ústavů?

Mohl by být vývoj dítěte ovlivněn směrem k homosexualitě?

Nepředpokládám, musela bych se analogicky ptát, jak je možné, že v heterosexuálním svazku vyroste homosexuál. Navíc dlouhodobé výzkumy „matení“ pohlavní identity výchovou nepotvrzují.

Jaké vlivy (pozitivní či negativní) může mít na dítě výchova párem homosexuálních mužů nebo žen?

Samozřejmě literatura uvádí spoustu negativních vlivů od narušení tradičního chápání mužského a ženského vzoru až po možnost negativního vlivu na sexuální orientaci dítěte. Já bych význam těchto argumentů nepřeceňovala. Bylo by dobré zeptat se dětí z takto orientovaných rodin, jaké to je. Věřím, že pokud tyto rodiny fungují na principech lásky, respektu k bližnímu a toleranci, nemohou mít na dítě jiný než pozitivní vliv. Sexuální orientaci vnímám v tomto kontextu jako vedlejší.

Co považujete za důležité ve výchově?

Bezpodmínečnou lásku.

Jaké nejčastější chyby dělají rodiče ve výchově?

Má praxe mi ukazuje, což může být částečně odvislé od charakteru obtíží, se kterými za mnou rodiče s dětmi přicházejí, že poměrně častým problémem při výchově je vkládání vlastních nesplněných ambicí do dítěte s tendencí nevidět a potlačit jeho přirozené směřování. Nevidět a neslyšet, jak se dítě v tomto rodiči naimplantovaném světě cítí.

Dokáže se dítě vyrovnat s jinakostí homosexuální „rodiny“ vzhledem ke svému okolí?

Dítě se dokáže vyrovnat s mnohým, pakliže má dostatek lásky, podpory a stabilní zázemí. Okolí dokáže být někdy velmi tvrdé vůči jakýmkoliv odlišnostem, včetně zdravotních, sociálních atd. Učit se toleranci je celoživotním úkolem nás všech.

Setkala jste se za dobu své praxe s dítětem vychovávaným homosexuálním párem?

Ano, setkala.

S jakými problémy se potýkají děti, které jsou vychovávány jen jedním rodičem?

Neumím na tuto otázku jednoznačně stručně odpovědět právě proto, že mi ji mé povolání rozkrývá ve velkých souvislostech. Pokud je dítě v péči jednoho rodiče a komunikace s druhým rodičem dobře funguje a ve výchově „táhnou za jeden provaz“, může z toho dítě „vyjít“ bez vážnějších šrámů na psychickém zdraví. Vážný problém nastává, jestliže dítě stojí uprostřed komunikačních rozbrojů mezi rodiči a balancuje ze strany na stranu. Je jenom otázkou času, kdy si začne pomáhat vlastními zvolenými vyrovnávacími mechanismy, které sice nakrátko zafungují jakoby v jeho prospěch, ale z hlediska zdravého psychického vývoje mají pro dítě jednoznačně negativní a zhoubný vliv.

4. POSTOJ ŽENY, KTERÁ VYCHOVALA 24 DĚTÍ

Vzhledem k tomu, že se celá tato práce zprostředkovaně zabývá výchovou dětí, byť z netradičního pohledu homosexuálních párů, rozhodla jsem se vyzpovídat člověka, který má s tímto velké zkušenosti. Určitě mnohým lidem není neznámé jméno Emílie Smrčkové. Spolu se svým manželem si během patnácti let ke svým čtyřem dětem vzali do pěstounské péče dvacet různě starých a různě postižených dětí z dětských domovů. Navíc jako předsedkyně občanského sdružení Pod křídly zakládá takzvané „domy na půli cesty“ pro děti odcházející z dětských domovů.

Za tuto aktivitu již byla opakovaně oceněna. V roce 2005 obdržela od nadace Naše dítě u příležitosti vyhlášení kampaně Stop násilí na dětech „Cenu dětského bezpečí“ za celoživotní práci v oblasti ochrany ohrožených dětí. Vloni jí pak stejná nadace přiznala první cenu „Zlaté srdce“ v kategorii společností, které významně podporují projekt na ochranu dětí.

„S dětmi se bavím absolutně o všem. Vědí, že mohou přijít kdykoliv a s jakýmkoliv problémem.“

- Emílie Smrčková v rozhovoru pro MF Dnes ze dne 14. 10. 2005

Povolila byste adopce dětí homosexuálním párům?

Nepovolila. Moc bych každému přála, aby se mu splnilo to, že bude mít děti. Jenže si myslím, že dítě, které odmalička vidí, jak se dva muži líbají, mazlí atd. začne brát takové chování jako normální, stejně tak jako když vidí mámu a tátu. Je pro něj samozřejmé a správné, že se rodiče mají rádi. Myslím si, že dítě homosexuálního páru by se také mohlo stát homosexuálně žijícím, protože by to pro ně bylo normálním vzorem „rodičů“.

Myslíte si, že dětský domov je lepší prostředí pro výchovu dítěte než homosexuální pár?

Z dětských domovů opravdu odchází děti nepřipravené na život, proto se budují domy na půli cesty, kde se těmto dětem pomáhá postupně se osamostatnit a naučit se hospodařit, pracovat, nést za sebe zodpovědnost atd. Ale jejich představa o rodině je nezkreslená. Každý z nich ví, že si jednou založí svoji rodinu, ve které bude máma (žena), táta (muž) a děti.

Předpokládáte, že by bylo dítě ovlivněno směrem k homosexualitě?

Mám obavy, že ano. Jeho vzor rodiny, by byl zkreslený, ale neříkám tím, že by v ní nemohlo být šťastné. Samozřejmě také záleží na tom, v kolika letech by dítě do takové „rodiny“ přišlo.

Jaké vlivy (pozitivní či negativní) může mít na dítě výchova párem homosexuálních mužů nebo žen, popřípadě dětský domov?

Dítě z dětského domova má touhu žít v normální rodině, založit si ji a za normální rodinu považuje mámu a tátu. Má spoustu problémů, spoustu věcí nezná, ale to všechno se dá naučit, srovnat. Možná by se ale těžko vysvětlovalo dítěti, které odmalička vyrůstá se dvěma muži a pozoruje jejich intimní vztah, že si ke svému budoucímu životu má hledat partnera opačného pohlaví. Asi by se ptalo „proč“? Možná by se chlapec cítil nenormální, kdyby se mu líbily holky, protože doma by měl za rodiče dva muže.

Co považuje za důležité ve výchově?

Být dítěti vzorem, dávat mu lásku, pochopení, stát při něm, být mu kamarádem, zázemím, dokázat se vcítit do jeho pocitů, problémů, snažit se ho pochopit, dokázat ho podržet, umět mu naslouchat atd.

Jak moc je podle vás důležitá přítomnost obou rodičů (otce i matky)?

Mít oba rodiče, mámu i tátu, je pro dítě velice důležité. Každé dítě si bere ze svých rodičů příklad a samozřejmě to mnohdy není příklad dobrý. Když je v rodině dítě neustále bito a nepozná ve svém životě nic jiného, stane se to pro něj normální a své děti pak vychovává stejně, nejde daleko k fackám, protože ono samo tak žilo. V dnešní době žije hodně dětí s jedním z rodičů, ale zase je to pro ně lepší, než žít se dvěma muži. Žije s mámou a ví, že za ním chodí táta a je to normální. Asi by více uškodilo a dítě pokřivilo mít za mámu muže.

Sama vychováváte spoustu dětí z dětských domovů. Určitě jim poskytnete mnohem víc než jakýkoliv ústav. Je něco typické pro děti přicházející z dětského domova? (Myslím tím určité podobné postoje dětí k nějakému problému, domácím pracem apod.) Liší se něčím od dětí vychovávaných od narození v úplné rodině?

Děti z dětských domovů se samozřejmě velmi liší od dětí, které vyrůstají odmalička v rodině. Málo dětí v dětském domově se např. dostalo do kuchyně, a tak mnozí viděli chleba jen nakrájený a nedokázali pojmenovat bochník, a spoustu jiných věcí. Co se týká nákupů a hospodaření, v dětském domově mají děti po materiální stránce všeho dostatek. Neváží si věcí, protože když něco se rozbije, koupí se nové. Děti žijící v rodině vědí, že rodiče musí pracovat, aby měli co jíst, čím zaplatit nájem. Zúčastňují se rodinných debat, kde řeší, zda na to či ono mají nebo nemají, kolik musí ušetřit a že vůbec musí šetřit. Takové děti ví, jak rodina funguje. Že každý do jejího chodu musí něčím přispět, že máma třeba vaří a táta zatím nakoupí, děti vynesou koš či umyjí nádobí. A toto se musí děti z dětských domovů učit, zatímco ty ostatní to učí život v rodině sám.

Vidím teď i v domech na půli cesty, že děti přicházející z dětského domova vůbec nemyslí na to, že je nejdříve z výplaty potřeba zaplatit nájem, inkaso, nechat si na jídlo a zbytek třeba utratit. Proč by na to také měly myslet, když v dětském domově takové starosti neměly? Všechno bylo zapláceno, nemusely počítat.

4.1 Psychologie proti praxi

Výše uvedené výpovědi vykazují zajímavý rozpor. Ač jde oběma ženám především o dobro dětí, jejich názor na toto téma se velmi liší. Profesionální psychologka vychází z výzkumů a zastává kladné stanovisko k adopci dětí homosexuálními páry, přičemž takovou formu výchovy považuje za přínosnější než dětský domov. Nepřikládá velký význam tradičnímu modelu rodiny a vzoru matky a otce, ale za hlavní kritérium pro dobrou výchovu a štěstí dítěte pokládá lásku, toleranci a dobré vztahy uvnitř rodiny. Ať heterosexuální nebo homosexuální.

Paní Smrčková má zkušenosti s problémy, které si děti přinášejí z dětských domovů, avšak k adopci dětí homosexuálními páry se vyjadřuje s obavou, že by dítě mohlo získat pokřivený pohled na rodinu, chyběl by mu vzor otce či matky a že by považovalo za normu rodinu tvořenou dvěma muži nebo dvěma ženami. Nevyjádřila se přesněji ke vztahu lesbických žen, ale viditelně je proti výchově dítěte homosexuálním párem mužů. Jako lepší variantu výchovy než dětský domov by zvolila umístění dětí do pěstounské péče.

5. ARGUMENTY PROTI VÝCHOVĚ DĚTÍ V HOMOSEXUÁLNÍM PROSTŘEDÍ

V odborné literatuře a v rámci mnoha komentářů se opakovaně objevuje řada argumentů proti výchově dětí v homosexuální „rodině“. Napadána bývá nespolehlivost statistických průzkumů a s tím spojená neoprávněná generalizace jejich výsledků, problematičnost homosexuálních osob, vyplývající z jejich specificky nestandardního chování a v neposlední řadě je obhajováno udržení a záchrana „tradičního modelu rodiny“.

Vyjmenovaným argumentacím by šlo zpětně zase oponovat, ať už dokazováním věrohodnosti metod matematické statistiky či rozbořením, nakolik zásadní roli v dnešním světě má onen „tradiční model rodiny“, a zda je takový status vůbec ještě většinovým trendem, když se téměř polovina veškerých manželství rozpadá (podle údajů Českého statistického úřadu činila v roce 2004 rozvodovost v České republice 49 %). To ale není smyslem této kapitoly.

V následujících řádcích jsou citovány nejčastější z těchto argumentů.

5.1 „Nespolehlivost“ výzkumů

„Jelikož existuje velké množství osob, které mají strach ze společenských následků přijetí homosexuální identity, a jelikož jenom velmi malé množství národních zjišťování zahrnovalo otázky týkající se sexuální orientace, je nemožné shromáždit spolehlivá data o tak základních demografických otázkách jako je počet homosexuálních mužů a lesbických žen v populaci, kolik jich má děti a kolik dětí žije či je často v kontaktu s homosexuálními rodiči.“^[15]

Většina výzkumů byla provedena jen na malých skupinách dobrovolníků, kteří se veřejně hlásí ke své orientaci. Tyto vzorky obyvatel v jednotlivých státech ale neodpovídají struktuře homosexuální menšiny. Například Polsko má 38 622 660 obyvatel. Avšak průzkumu veřejného mínění se zúčastnilo 1 003 homosexuálních respondentů, což je 0,00259 % obyvatel a výsledky podle některých názorů nelze generalizovat.^[27]

5.2 Stabilita homosexuálních vztahů

Nelze tak mluvit o stabilitě jako spíš o nestabilitě, až o katastrofické bilanci rozpadu homosexuálních vztahů, zvláště u mužů. Studie The Male Couple uvádí, že ze 156 dotazovaných homosexuálních párů mužů si pouze u sedmi párů byli partneři naprosto věrní.^[11]

Další skutečností je, že ze 100 párů, které spolu žily déle než pět let, si sexuální věrnost nezachoval ani jeden.^[11] S promiskuitním chováním taktéž úzce souvisí průměrná délka života homosexuálních mužů, která je o 8 – 20 let kratší než u mužů heterosexuálních.^[6] Délku života u gayů zkracuje častý výskyt viru HIV, AIDS, pohlavní choroby, infekční žloutenka typu B atd. V České republice bylo k datu 31. 8. 2006 nakaženo virem HIV 893 občanů, z toho se homosexuálním a bisexuálním chováním nakazilo 474 lidí.^[26]

Lesbické vztahy nebyly zatím prozkoumány tak podrobně jako partnerství gayů. Možná je to díky tomu, že výzkumy o homosexualitě žen jsou víceméně vzácné a údaje o jejich počtu nespolehlivé. U homosexuálních osob je též častější výskyt psychických problémů, sebevražd i incestů.^[4]

Samozřejmě, že nelze vyloučit mimomanželský sex u heterosexuálních párů, přiznává ho ale jen 10 – 25 % jedinců.^[9]

5.3 Problémy dětí vychovávaných v homosexuálním prostředí

Většina výzkumů uvádí, že děti vychovávané homosexuálními páry se nijak neliší od ostatních dětí. Potvrdila to též poměrně nová studie Charlotte J. Pattersonové, publikovaná v časopise Child Development (listopad/prosinec 2004).^[12]

Naopak J. Staceyová a T. J. Biblarz po srovnání 21 studií zkonstatovali, že děti vychovávané lesbickými matkami (zvláště dívky) mají v období rané dospělosti více sexuálních partnerů a jsou ochotné více experimentovat. I přesto, že se většina v dospělosti identifikuje jako heterosexuální, v období rané dospělosti nepovažují tuto orientaci za samozřejmou.^[15]

Největším problémem dle mého názoru je přijetí těchto dětí okolím. Často trpí posměšky kamarádů, šikaně a je zpochybňována jejich sexuální orientace.

Podle australského průzkumu děti homosexuálních párů ve věku 9 – 16 let cítily ve škole strach, bezmoc nebo izolaci.^[13] Otázkou ale zůstává, kolik dětí heterosexuálních rodičů zažilo stejné pocity ve skupině dětí. Už mezi malými dětmi panuje nesnášenlivost k někomu, kdo se výrazným způsobem liší. Ať je to sexuální orientace rodiče nebo jeho zaměstnání (stejně tak se může stát terčem posměchu dítě z vesnice, jehož rodiče jsou soukromí zemědělci).

5.4 Ztroskotá klasický model rodiny?

Odpůrci registrovaného partnerství a adopce dětí homosexuály často uvádí obavu, že klasický model rodiny bude díky legalizaci společného soužití dvou osob stejného pohlaví poškozen. Zastánci klasického modelu rodiny argumentují tím, že jediný historicky ověřený a vhodný model rodiny pro výchovu dětí se skládá z matky, otce a dětí. Ve světle faktů o dnešní rozvodovosti heterosexuálů, uvedených v úvodu této kapitoly, však tento argument částečně ztrácí svoji váhu.

6. ARGUMENTY PRO VÝCHOVU DĚTÍ HOMOSEXUÁLY

Neexistuje žádná korelace mezi sexuální orientací a touhou po dětech. Lidé buď děti chtějí, nebo ne. Výzkum Judith Staceyové a T. J. Biblarze z roku 2001, zmiňovaný již v předchozí kapitole, naznačuje zjištěné rozdíly mezi dětmi z homosexuálních a heterosexuálních rodin.

Lesbické matky mají údajně mnohem větší snahu zajistit dětem mužský vzor než rozvedené matky heterosexuální. Jejich děti jsou tolerantnější, empatictější, zdatnější v komunikaci, méně konfliktní, psychicky odolné a ve škole neproblémové. Dcery těchto matek si mnohem častěji hrají, oblékají se a chovají způsobem, který není tradiční kulturní rolí. Synové jsou méně agresivní a méně často se chovají tradičním mužským způsobem. Lze se domnívat, že to souvisí s tím, že lesbické matky neupřednostňují typicky mužské role pro své syny, jako matky heterosexuální.

Průzkum potvrdil, že na dítě nemá žádný vliv sexuální orientace rodičů. Konstatuje, že gayové a lesby jsou stejně dobrými rodiči jako heterosexuálové. Jejich děti prosperují, jsou sociálně přizpůsobivé, úspěšné ve vzdělání i komunikaci stejně jako děti z heterosexuálních rodin. Z toho vyplývá, že vývoj dítěte je spíš ovlivněn povahou vztahů uvnitř rodiny než její strukturální formou. Ke stejnému závěru došla Kanadská asociace psychologů v srpnu roku 2003 a Oficiální kolegium psychologů v Madridu v roce 2005.

Pokud bychom vycházeli z výsledků těchto studií, můžeme tvrdit, že homosexuální pár je schopen dát dítěti z dětského domova mnohem víc, než tyto typy ústavů, z nichž vychází děti naprosto nepřipravené do života a později zklamané tíhou lidského bytí.

Nejen, že těmto dětem schází základní pojem o tom, jak to v rodině funguje, jak poznamenala paní Smrčková, ale také skrze to, že v raném dětství neměly stabilní prostředí, stálou osobu, která by o ně pečovala a poskytovala jim emoční podporu, mohou mít v dospělosti problémy s navazováním partnerských vztahů.

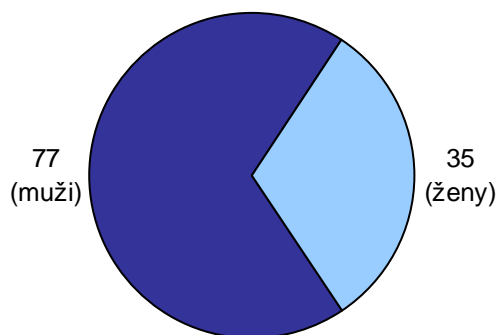
7.

**PRŮZKUM NÁZORŮ VEŘEJNOSTI
A POSTOJŮ SAMOTNÝCH HOMOSEXUÁLŮ
K VÝCHOVĚ DĚTÍ
PÁRY HOMOSEXUÁLNÍCH OSOB**

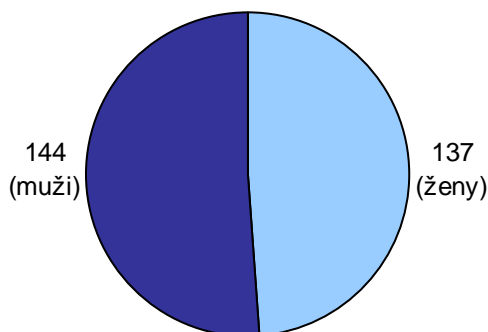
7.1 PROFIL RESPONDENTŮ

Průzkum za účelem statistického vyhodnocení názorů na výchovu dětí homosexuálními páry jsem prováděla ve dvou etapách – skrze papírové dotazníky a prostřednictvím elektronických dotazníků na internetu. Podrobnosti o metodice výzkumu jsou popsány v samostatné kapitole na str. 25 – 26.

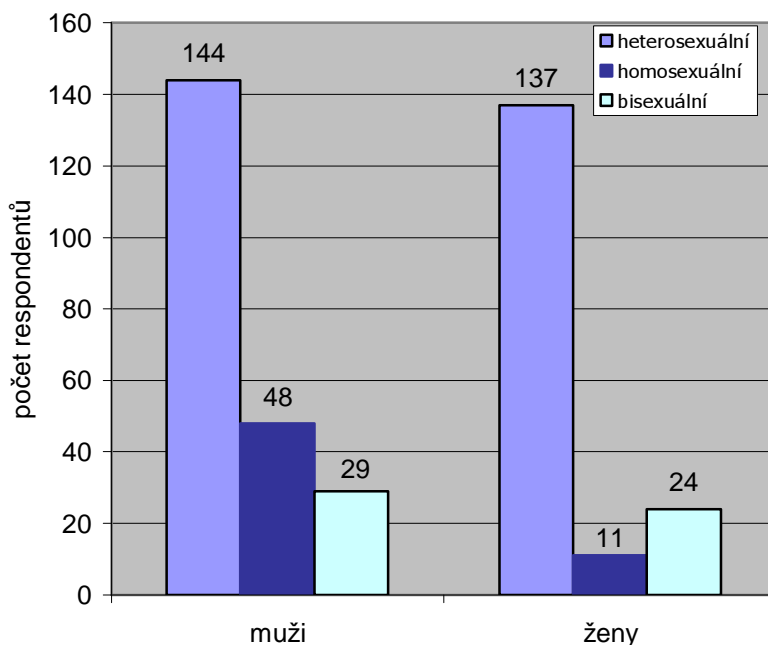
Papírové dotazníky vyplnili a odevzdali pouze heterosexuálové, z toho 31 mužů a 46 žen. Přes internet vyplnilo dotazník celkem 113 heterosexuálních mužů a 91 žen, 29 bisexuálů a 24 bisexuálek, 48 gayů a 11 lesbiček. Zastoupení homosexuálů a bisexuálů pouze v průzkumu prováděném přes internet lze přičíst jednak anonymnímu prostředí tohoto média a zároveň cílenému oslovení těchto skupin na specializovaných webech. Důvodem, proč se mezi papírovými dotazníky nevyskytl žádný zástupce homosexuální a bisexuální menšiny může být prostý stud, jelikož dotazníky byly předávány autorce průzkumu osobně, byť byly anonymní.

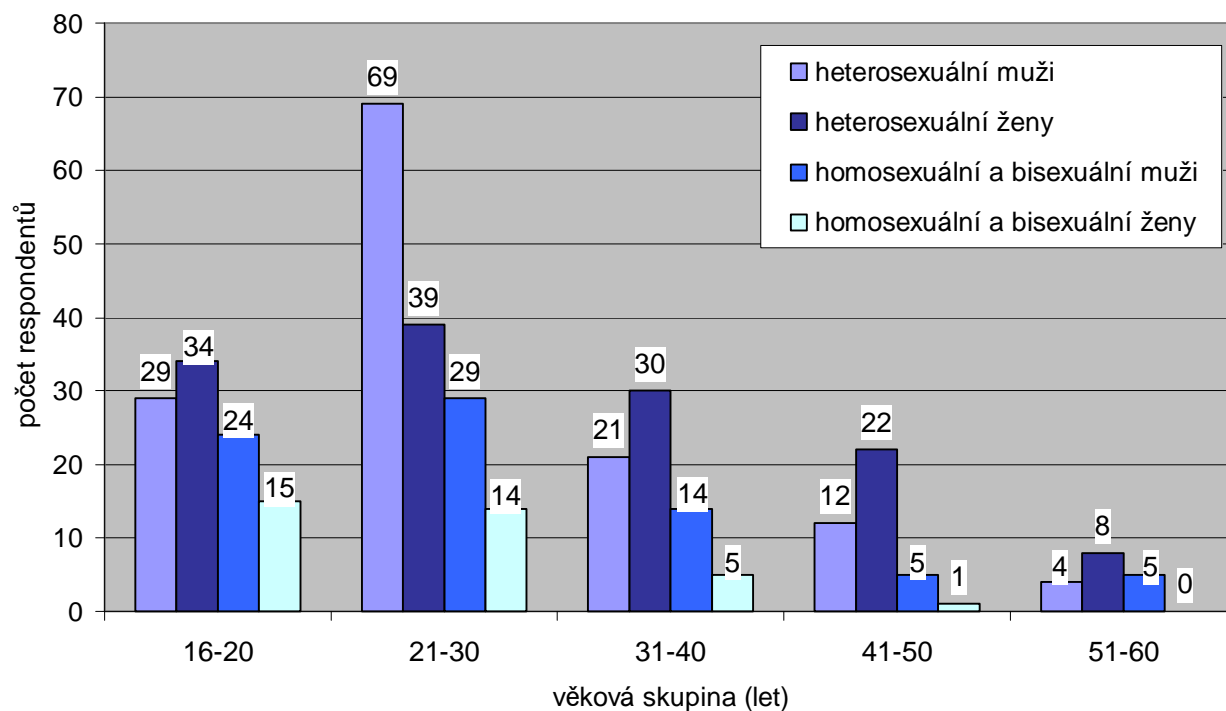
Graf 1: Zúčastněná skupina homosexuálů a bisexuálů.

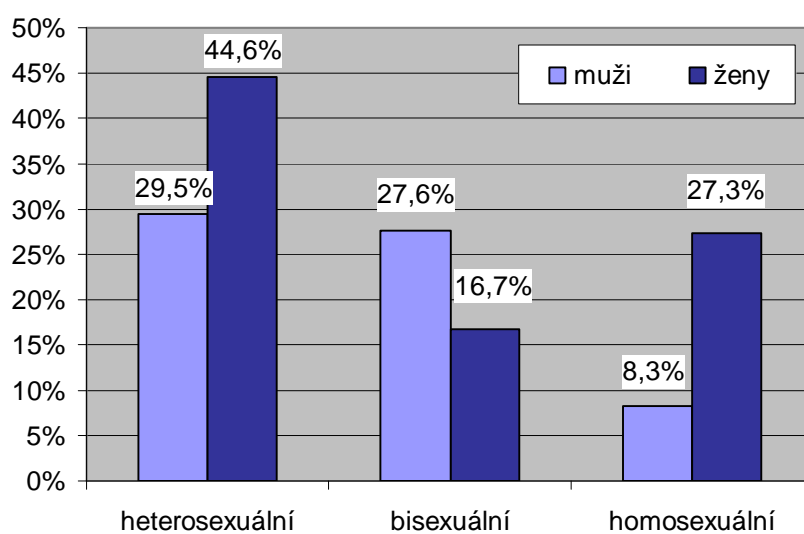
Graf 2: Zúčastněná skupina heterosexuálů.

Graf 3: Podíl heterosexuálů, bisexuálů a homosexuálů zastoupených v průzkumu.

Graf 4: Počet osob zúčastněných v průzkumu podle pohlaví a sexuální orientace v jednotlivých věkových skupinách.

Graf 5: Podíly respondentů, kteří vychovávají děti.

<i>pohlaví</i>	<i>bisexuální</i>	<i>homosexuální</i>
Muži	51,72 %	56,25 %
Ženy	54,17 %	54,55 %

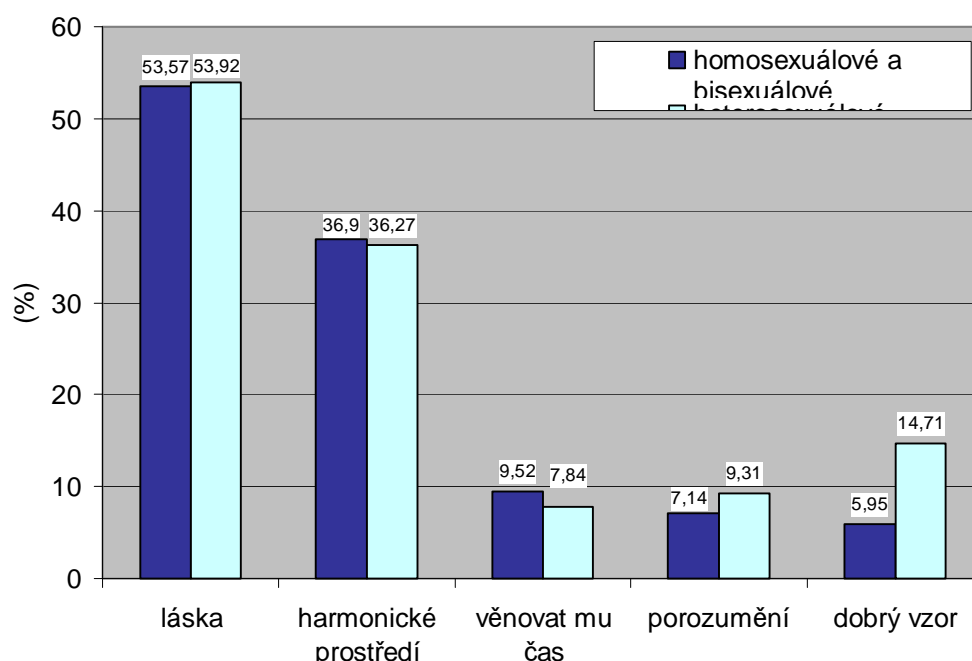
Tab. 8: Podíl homosexuálních a bisexuálních jedinců, kteří aktuálně mají partnera.

7.2 NA ČEM OPRAVDU ZÁLEŽÍ PŘI VÝCHOVĚ DĚTÍ?

Jakým způsobem vychovávat dítě je otázka, na kterou jistě nenajdeme přesnou odpověď v žádném slovníku ani brožuře. Ve svém dotazníku jsem se dotazovaných ptala, co považují ve výchově dítěte za důležité. Svoje názory měli popsat vlastními slovy, nebyly jim nabídnuty žádné možnosti k výběru. Přesto se většina dokázala shodnout na pěti stejných výrocích.

Nejčastější odpovědí ve všech skupinách respondentů byla „láska“. Navzdory rozdílné sexuální orientaci se na tomto názoru shodly jednotlivé skupiny až překvapivě stejně. Podíl heterosexuálů, kteří lásce k dítěti při jeho výchově přikládají stěžejní význam, činil 53,92 % (z celkového počtu 204 heterosexuálů, kteří na tuto otázku odpověděli). Mezi 84 osobami homosexuální nebo bisexuální orientace přitom lásku zmínilo prakticky stejné procento odpovídajících, a to 53,57 % osob.

Druhým nejčastěji se vyskytujícím termínem bylo „harmonické prostředí zajišťující dítěti pocit jistoty a bezpečí“. I zde se projevila velká procentuální shoda heterosexuálních (36,27 %) a homosexuálních, resp. bisexuálních (36,9 %) respondentů. K velmi frekventovaným odpovědím v obou skupinách dále patřilo „porozumění dítěti“, „dávát mu dobrý vzor svým příkladným chováním“, „věnovat se mu“, či ho „učit respektu a toleranci“. Heterosexuálové kladli větší důraz na spolupráci obou rodičů ve výchově (uvedlo nezávisle na sobě 11 respondentů). Ve skupině homosexuálů a bisexuálů se tato myšlenka neobjevila ani jednou.

Graf 6: Nejčastější odpovědi respondentů na otázku „Co je podle vás ve výchově dětí nejdůležitější?“.

<i>dotazovaní</i>	<i>odpovědělo</i>	<i>neodpovědělo</i>	<i>celkem</i>
heterosexuálové	204	77	281
homosexuálové a bisexuálové	84	27	111

Tab. 9: Struktura skupiny respondentů odpovídajících na otázku „Co je důležité při výchově dětí?“

Výběr zajímavých odpovědí:***Muž, 52 let, bisexuální, má děti***

„Dítě jednoznačně potřebuje oba rodiče, otce i matku. Ti by ovšem o sexualitě a jejich podobách měli hovořit otevřeně, bez předsudků k té či oné skupině tak, aby se dítě pak ve své dospělosti nepodivovalo tomu, že existuje jinak sexuálně orientovaná skupina lidí, nebo tuto skupinu dokonce zavrhovalo. Pokud ve dvou či třech následujících generacích toto bude zachováno, vymizí vnímání rozdílů v sexuální orientaci lidí.“

Muž, 28 let, homosexuální, nemá děti

„Podstatné je věnovat dítěti dostatek času a neočekávat od něj, že bude stejně jako rodiče homosexuální. Řekl bych, že celá věc ohledně adopcí dětí homosexuály je hodně mediálně diskutovaná, realita je podstatně jednodušší a moc se neodlišuje od „normální“ rodiny. Osobně se ale momentálně na rodičovství necítím a až zestárnu, už bude asi pozdě, takže spíš vkládám energii do podpory ostatních potomků moji a přítelovy rodiny.“

Žena, 20 let, heterosexuální, nemá děti

„Děti při výchově potřebují vzor, který by je vedl tím správným normálním směrem. Když jen vezmeme komunitu Romů, kde děti berou jako přirozené žít ve špíně, s alkoholem, bez vzdělání a bez motivace vést normální život, tak ani dítě vychované možná ve zdravé, láskyplné, ale homosexuální rodině nemá žádnou motivaci a vzor vést následně heterosexuální život. Základem rodiny je zachování rodu, potomstva, a to v homosexuální rodině není přirozeně možné.“

7.3 POVOLILI BYSTE ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍM PÁRŮM?

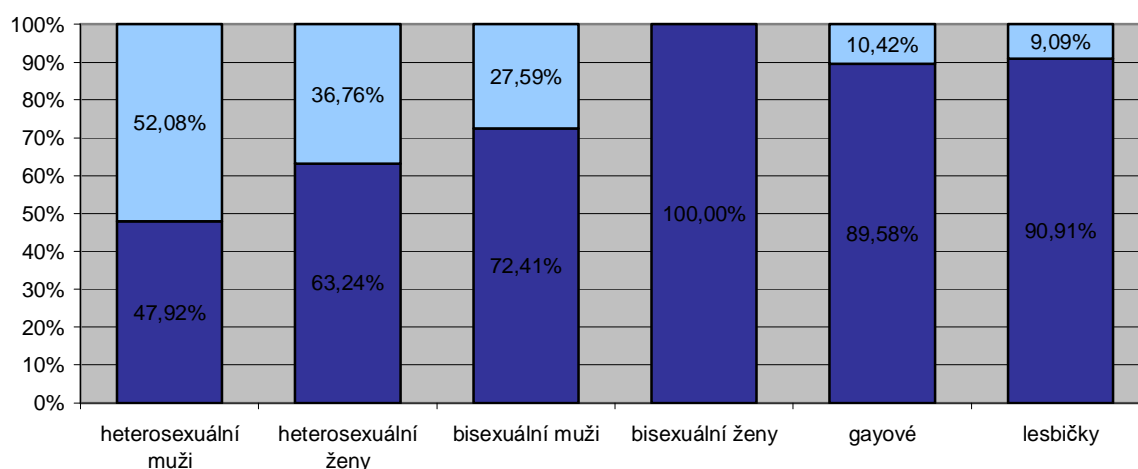
Možnost, že by si homosexuální páry mohly adoptovat děti, je obecně přijímána mnohem hůře, než samotná existence legislativou posvěceného registrovaného partnerství. Zatímco registrované partnerství v naší zemi schvaluje přes 60 % obyvatel, pro možnost adopcí se vyslovuje pouze třetina lidí.

Například průzkum z roku 2003, provedený evropskou sekcí Gallupova ústavu mezi 15 074 respondenty ve třiceti zemích Evropy (z toho ČR asi 500) uvádí pro Českou republiku 35 % souhlasících a k podobným číslům dospěly i aktuální lokální průzkumy veřejného mínění. Agentura RCA Research provedla na jaře roku 2006 telefonický průzkum reprezentativního vzorku tisíce respondentů starších osmnácti let s výsledkem, že možnost adopcí dětí homosexuály odmítá 63 % Čechů. Podobné výsledky byly získány též agenturou CVVM v říjnu roku 2006, podle které je adopce dětí homosexuálními páry nemyslitelná pro 72 % místních obyvatel.^[20]

Průzkum provedený jako součást této práce otázku uvedenou v nadpisu kapitoly samozřejmě také nemohl opomenout. Vzhledem k tomu, že se v něm respondenti přiznávali též ke své vlastní sexuální orientaci a pohlaví, je možné výsledky rozdělit do těchto kategorií a utvořit si názor o rozdílnosti postojů k adopcím dětí homosexuály.

Získané výsledky naznačují, že oslovená skupina je zřejmě shodou náhod tolerantnější než většinová společnost. Pokud jsou dříve provedené průzkumy skutečně reprezentativní, může být důsledkem rozdílu menší počet zastoupených osob ve věku nad padesát let v tomto průzkumu (viz kapitola 7.1 Profil odpovídajících v průzkumu). Je totiž známo, že lidé starších věkových kategorií zaujímají k registrovanému partnerství častěji odmítavé postoje, než lidé mladší. I když oddělíme heterosexuály od jinak sexuálně zaměřených skupin, tvrdí průzkum, že možnost adopce dětí homosexuálními páry podporuje mezi heterosexuály 47,9 % mužů a 63,2 % žen, což je neobvykle pozitivní výsledek.

Poněkud překvapivé je potom odmítání možnosti adopce dětí mezi samotnými homosexuály. V oslovené skupině se jich proti tomu bez udání bližšího důvodu vyslovilo zhruba 10 % shodně mezi gayi i lesbičkami.

Graf 7: Tolerance adopcí dětí homosexuály mezi jednotlivými skupinami respondentů rozdělenými podle pohlaví a sexuální orientace (kladné odpovědi jsou prezentovány tmavě modrou barvou).

7.4 CHTĚJÍ SI HOMOSEXUÁLOVÉ VŮBEC ADOPTOVAT DĚTI?

Jedním z nejchoulostivějších aspektů, který většinová společnost používá jako protiargument k legalitě registrovaného partnerství, je potenciální možnost, že by si stejnopohlavní partnerské svazky mohly adoptovat děti a vychovávat je. Tato obava, charakterizovaná jako hrozba, že by výchova v takovém páru mohla negativně ovlivnit duševní vývoj dítěte, se v takových souvislostech ozývá zřejmě nejhlasitěji. Autoři těchto přímočarých soudů ovšem zpravidla nezmiňují žádné konkrétní informace o tom, že by homosexuální jedinci měli vůbec zájem o adopce a vychovávání takto získaných dětí.

Mimo jiné také proto se tato otázka v mém průzkumu stala jednou z těch klíčových. Na dotaz „Myslíte si, že by si homosexuální pár mužů/žen chtěl adoptovat děti?“ odpovídali heterosexuálové, bisexuálové i homosexuálové. Nabízená odpověď byla ve dvou variantách – zvlášť byl dotazován postoj mužů a žen. Z odpovědi heterosexuálů sice nelze vyvozovat žádné závěry, protože sebelepší odpověď zástupce této skupiny může být jedinečně domnělá, ale jejich statistické vyhodnocení leccos napoví o postojích a předsudcích většinové společnosti k tomuto tématu. V případě homosexuálů pak o relevanci výpovědí není pochyb. Zajímavým ukazatelem může být též shoda nebo rozpor mezi jedinci homosexuálními a bisexuálními.

Přestože je podle některých sexuologů bisexualita pouze specifickou formou homosexuality (např. Petr Weiss), což by mohlo spět ke shodě v odpovědi na danou otázku mezi oběma těmito skupinami, v praxi je sociální situace bisexuálů s homosexuály téměř nesrovnatelná. Bisexuál má totiž díky své relativní sexuální přizpůsobivosti (schopnost bezproblémově žít jako „heterosexuál“) nepoměrně větší šance mít děti a vychovávat je, ačkoliv ani u něj to nic nenapovídá o tom, zda má vůbec zájem této možnosti využít.

<i>pohlaví a orientace</i>	<i>zájem o adopce</i>
<i>homosexuální muži</i>	87,50 %
<i>bisexuální muži</i>	82,76 %
<i>homosexuální ženy</i>	100 %
<i>bisexuální ženy</i>	100 %

Tab. 10: Zájem o adopci dětí v dané skupině, čítající 48 gayů, 11 lesbiček, 29 bisexuálů a 24 bisexuálních žen.

Přestože se pro účely průzkumu nepodařilo oslovit vyloženě velké množství homosexuálních osob, získané výsledky naznačují, že o adopci dětí má zájem jednoznačně většina homosexuálních mužů. Situace u žen je ještě zajímavější – zájem o adopci dětí projevilo rovných 100 % lesbiček i bisexuálek. Dá se tedy předpokládat, že i homosexuální žena má ve svých genech zakódován mateřský pud. Ačkoliv si vzhledem ke své sexuální orientaci teoreticky nemůže pořídit potomka cestou, jež by jí byla z hlediska její sexuality přirozená, neztrácí zájem pečovat o děti.

Co si myslí heterosexuálové?

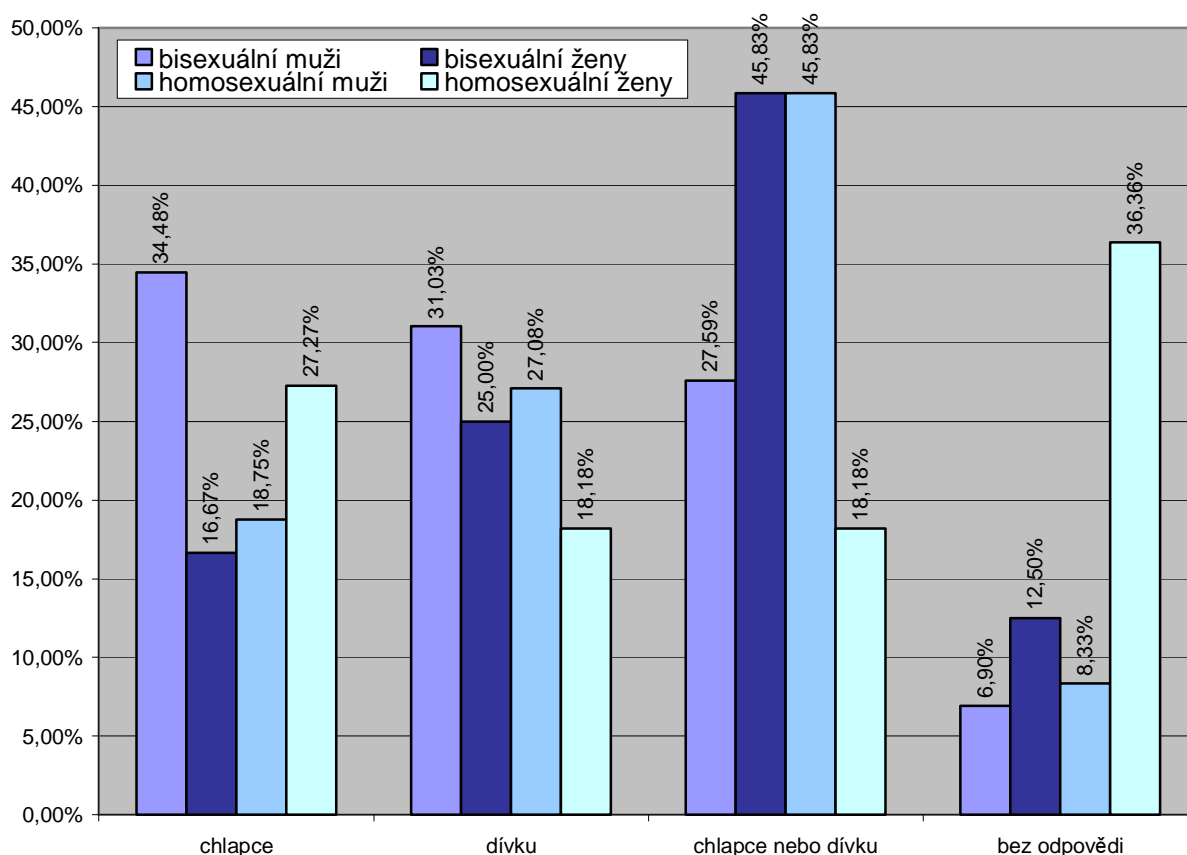
Jak již bylo řečeno, heterosexuálové se možnosti, že by homosexuálové adoptovali a vychovávali děti, povětšinou bojí. Že homosexuálové mají zájem adoptovat děti, to si podle zde vyhodnocovaného průzkumu, provedeného v rámci této práce, myslí 72,73 % ze 143 heterosexuálních mužů a 76,47 % ze 136 heterosexuálních žen.

7.5 ROLE POHLAVÍ DÍTĚTE PŘI POTENCIÁLNÍ ADOPCI HOMOSEXUÁLY

Omezenost orientace homosexuálů výhradně na osoby stejného pohlaví byla důvodem, proč jsem do průzkumu zařadila též otázku, zda by u případné adopce homosexuál upřednostnil dítě nějakého určitého pohlaví.

Ze získaných výsledků vyplývá, že se homosexuálové při výběru pohlaví dítěte zřejmě nijak neliší od heterosexuálů. Není pravda, že by například gay upřednostnil chlapečka nebo lesbička dívku, přestože se gay při výběru partnera soustředí pouze na muže a lesbička na ženy.

Pouze pro utvoření představy o předsudcích heterosexuálů byla stejná otázka položena také jim. Průzkum potvrdil očekávaný stereotyp. Heterosexuálové si myslí, že homosexuálové při volbě pohlaví dítěte upřednostní to, které se shoduje s jejich vlastním a zároveň tedy i tím, k němuž jsou přitahováni sexuálně. Například 41 % heterosexuálních žen uvedlo, že si lesby adoptují spíše dívku, oproti 17 %, podle kterých by si lesba adoptovala spíše chlapce. To, že by gay upřednostnil chlapce jako syna si myslí 37 % dotázaných heterosexuálek, oproti 18 %, podle kterých by gay zvolil dívku. U heterosexuálních mužů sice tyto rozdíly nebyly tak markantní, avšak i zde převazoval názor, že si gay vybere syna a lesba dceru. Mužským odpovědím ale na rozdíl od žen dominovala varianta, podle které homosexuálové na pohlaví dítěte nezáleží a nebude mít problém adoptovat si děti obou pohlaví. To uvedlo 30 % mužů o gayích a 33 % o lesbách.

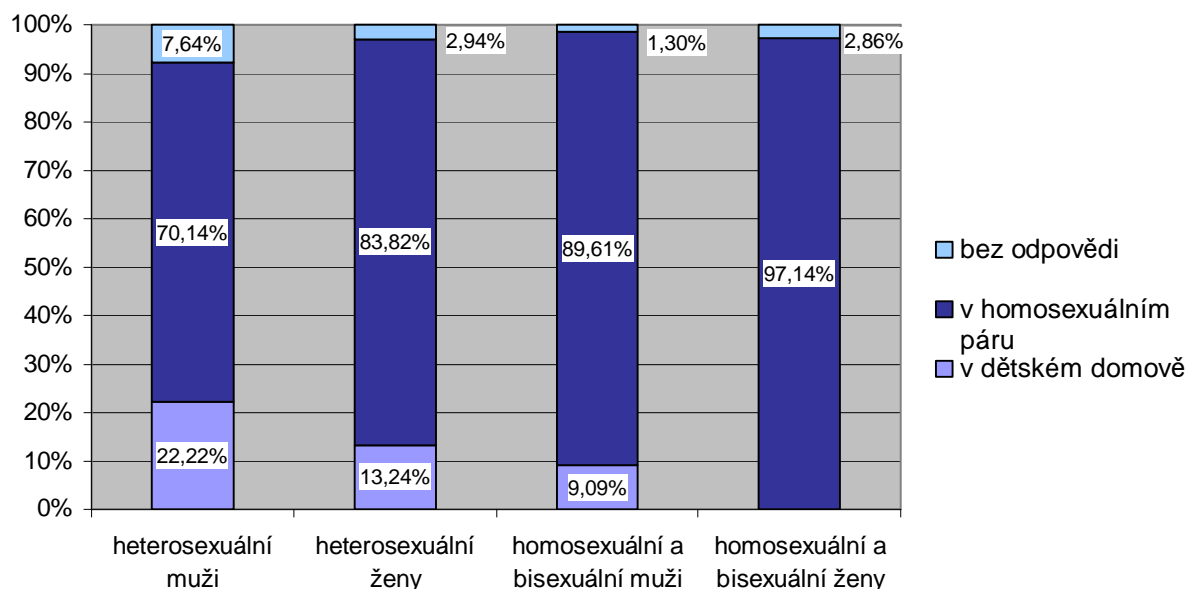
Graf 8: Volba pohlaví dítěte při potenciální adopci homosexuálem nebo bisexuálem.

7.6 HOMOSEXUÁLNÍ PÁR VERSUS DĚTSKÝ DOMOV

Otázka „Myslíte si, že je pro dítě lepší žít v dětském domově nebo být vychováváno homosexuálním párem?“ vyvolávala zajímavé reakce, především u dotazovaných z řad heterosexuálů, kteří registrované partnerství primárně odmítají. Navzdory svému přesvědčení o špatnosti homosexuálních svazků, totiž většina osob s tímto názorem uvedla, že by dítěti jistě bylo lépe, bylo-li by vychováno dvěma homosexuály, kteří mu dají veškerou potřebnou péči a lásku, než v dětském domově. Druhým dechem však mnozí dodávají, že takovou otázku vůbec nelze pokládat. V tomto ohledu narážíme na chybu v naší vlastní většinové společnosti, jejíž podstatou je už sama potřeba existence dětských domovů, vyplývající z neschopnosti některých rodičů starat se o vlastní děti. Naskytne-li se potom alternativa, která by dítěti mohla zajistit „lepší život“ než v dětském domově, ovšem ve značně nestandardním prostředí svazku dvou homosexuálů, stojíme před dilematem, které je poměrně těžké vyřešit.

<i>pohlaví</i>	<i>sexuální orientace</i>	<i>v dětském domově</i>	<i>v homosexuálním páru</i>	<i>bez odpovědi</i>
muži	heterosexuální	22,22 %	70,14 %	7,64 %
	bisexuální a homosexuální	9,09 %	89,61 %	1,30 %
ženy	heterosexuální	13,24 %	83,82 %	2,94 %
	bisexuální a homosexuální	0,00 %	97,14 %	2,86 %

Tab. 11: U většiny osob, napříč různými sexuálními orientacemi, převažuje názor, že dítěti by mohlo být lépe, bylo-li by vychováváno párem homosexuálů, než v dětském domově. Nejlépe tuto možnost přijímá skupina homosexuálních a bisexuálních žen, jichž se v zastoupeném vzorku kladně pro homosexuální pár vyjádřilo téměř 100 % (odpovědělo tak 34 z 35 žen, jedna neuvedla žádnou odpověď).

Graf 9: Odpovědi dotazovaných na otázku, zda by pro dítě bylo lepší žít v dětském domově nebo být vychováváno homosexuálním párem.

7.7 MĚLA BY VÝCHOVA DÍTĚTE HOMOSEXUÁLNÍM PÁREM VLIV NA JEHO SEXUÁLNÍ ORIENTACI?

Není pochyb o tom, že každá výchova dítě ovlivní. Sexuální orientace je však podle všeho každému jedinci vrozená, v průběhu života neměnná a výchovou neovlivnitelná. Pravděpodobnost, že by dítě, které se narodí jako heterosexuální, přejalo sexuální orientaci svých homosexuálních vychovatelů, je nejspíš stejně mizivá, jako úspěšnost pokusů doktora Kurta Freunda homosexuály přeléčovat na většinovou orientaci.

Dítěti vychovávanému v homosexuálním prostředí je předkládán atypický vzor vychovatelů lišící se od většinové společnosti, což by mohlo ovlivnit nejen jeho pohled na svět, ale i postoj k partnerským vztahům. Proto by takový jedinec mohl mít v období pohlavního zrání, kdy každý hledá sám sebe, zmatek ve své vlastní sexuální identifikaci, přestože by jemu vrozená sexuální orientace nakonec nejspíš zvítězila. Tuto skutečnost potvrzuje i celá řada studií (viz kapitola 5. Argumenty proti výchově dětí v homosexuálním prostředí).

Provedený průzkum ukázal, že se názory heterosexuálů na vliv výchovy homosexuálním párem významně liší od homosexuálů a bisexuálů. Podle více než 80 % homosexuálních a bisexuálních respondentů by taková výchova vliv na sexuální orientaci neměla. Mezi heterosexuály si totéž myslí pouze 53,47 % mužů a 68,38 % žen (detaily v tabulkách č. 12 a 13).

HETEROSEXUÁLOVÉ								
pohlaví	celkem	%	ano	%	ne	%	bez odpovědi	%
muži	144	51,43	59	40,97	77	53,47	8	5,56
ženy	136	48,57	37	27,21	93	68,38	6	4,41

Tab. 12: Názory heterosexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuálním párem měla vliv na sexuální orientaci dítěte.

HOMOSEXUÁLOVÉ + BISEXUÁLOVÉ								
pohlaví	celkem	%	ano	%	ne	%	bez odpovědi	%
muži	76	68,47	10	12,99	65	85,53	1	1,32
ženy	35	31,53	5	14,29	29	82,86	1	2,86

Tab. 13: Názory homosexuálních a bisexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuálním párem měla vliv na sexuální orientaci dítěte.

S předchozí problematikou úzce souvisí též otázka, zda by výchova homosexuálním párem zanechala na dítěti nějaké negativní následky. Zde se opět objevil rozpor v názorech heterosexuálů a homosexuálů. Zatímco 47,06 % žen a 60,42 % mužů z prvně jmenované skupiny soudí, že by se negativní vlivy vyskytly, mezi homosexuály a bisexuály si totéž myslí pouze 15,79 % mužů a 11,43 % žen.

Respondenti se v této otázce nevyjadřovali pouze prostým ano/ne, ale mohli uvést svůj vlastní komentář k tématu. Navzdory rozdílné sexuální orientaci se ve všech třech skupinách často objevovalo několik shodných odpovědí. Jako nejfrekventovanější negativní vlivy byly uváděny reakce okolí k dítěti z „rodiny“ registrovaných partnerů, chybějící vzor druhého pohlaví a získání zkresleného pohledu dítěte na rodinu jako takovou. Na druhou stranu byl opakovaně zmíněn i jeden potenciálně kladný aspekt, a to nabytí větší tolerance k rozličným lidským odlišnostem.

HETEROSEXUÁLOVÉ								
<i>pohlaví</i>	<i>celkem</i>	<i>%</i>	<i>ano</i>	<i>%</i>	<i>ne</i>	<i>%</i>	<i>bez odpovědi</i>	<i>%</i>
muži	144	51,43	87	60,42	50	34,72	7	4,86
ženy	136	48,57	64	47,06	67	49,26	6	4,41

Tab. 14: Názory heterosexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuály měla negativní vliv na dítě.

HOMOSEXUÁLOVÉ + BISEXUÁLOVÉ								
<i>pohlaví</i>	<i>celkem</i>	<i>%</i>	<i>ano</i>	<i>%</i>	<i>ne</i>	<i>%</i>	<i>bez odpovědi</i>	<i>%</i>
muži	76	68,47	12	15,79	64	84,21	0	0
ženy	35	31,53	4	11,43	31	88,57	2	5,71

Tab. 15: Názory homosexuálních a bisexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuály měla negativní vliv na dítě.

Ukázky zajímavých komentářů

Muž, 52 let, bisexuální, výchova homosexuály by měla negativní následky

„S určitostí tvrdím, že byť by se homosexuální pár (ať už ženy, muži) snažil jakkoliv nahradit dítěti přirozený rodičovský pár ženy a muže, nikdy mu to nedokáže nahradit už jen z toho důvodu, že takto vychovávané dítě bude středem pozornosti ostatních dětí stejného věku, které ho budou atakovat nejen hloupými otázkami, ale i nadávkami a osočováním, což v dítěti může vzbudit i nenávisť ke svým „vychovatelům“ doma. Z této nenávisti by v něm mohly zcela jednoznačně k této skupině (homosexuálům) narůstat negativní postoje a s tím ruku v ruce i zloba atd. Pokud by homosexuální páry měly dostat možnost vychovávat děti, pak jen od takového věku dítěte, kdy je schopno se rozhodovat, že k takovému páru do výchovy a opatrování samo chce! Nikdy ne ve věku, kdy o tom ještě nedokáže vůbec uvažovat. Bylo by to jako křtění novorozeňat k náboženské víře, a ta se k tomu nedokáže ani vyslovit, natož souhlasit.“

Muž, 47 let, homosexuální, výchova homosexuály by neměla negativní následky

„Má dcera a děti mého partnera s námi trávili hodně času a nemyslím si, že to na nich zanechalo nějaké následky. Dnes jsou již dospělí a mají své heterosexuální partnery a stále jsme jedna rodina, která možná funguje lépe než kdejaká „normální“ rodina.“

7.8 UMÍTE SI PŘEDSTAVIT, ŽE BY VÁS VYCHOVÁVAL HOMOSEXUÁLNÍ PÁR?

Lidé, kteří souhlasí s povolením adopcí homosexuálními páry, by měli posoudit sami za sebe, zda by chtěli, aby je takový pár vychovával. Proto jsem položila všem respondentům otázku, zda si takovou situaci dokáží představit. Míra souhlasících homosexuálů a bisexuálů se podle očekávání lišila od heterosexuálů, a to poměrně značně.

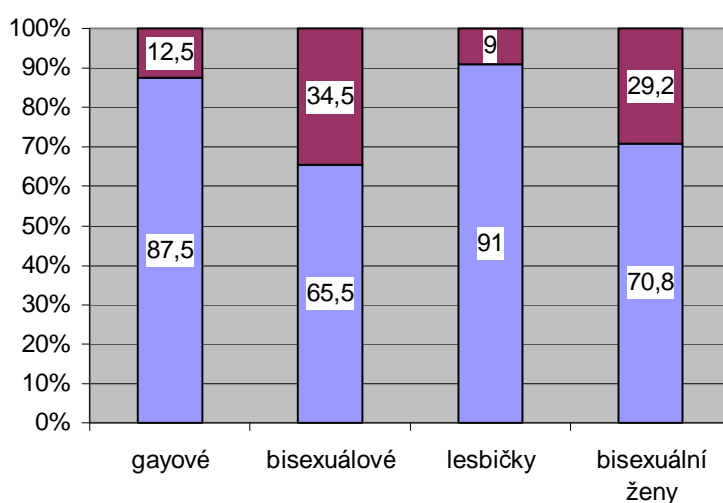
Zatímco mezi homosexuály a bisexuály si situaci, že by byl dotazovaný sám vychováván homosexuálním párem, dokáže představit až 90 % osob, mezi bisexuály je takto tolerantních 60 – 70 %. Nejrezervovaněji se pak tváří heterosexuálové. Ze 144 heterosexuálních mužů se s takovou situací dokáže ztotožnit pouze asi jedna třetina, u žen, kterých odpovídalo 137, je to 43,8 %. Otázkou však zůstává, nakolik objektivně je člověk schopen posoudit něco, co pravděpodobně nezažil.

HETEROSEXUÁLOVÉ								
pohlaví	celkem	%	ano	%	ne	%	bez odpovědi	%
muži	144	51,25	49	34,03	92	63,89	3	2,08
ženy	137	48,75	60	43,80	76	55,47	1	0,73

Tab. 16: Výsledky ve skupině heterosexuálů poukazují na jejich menší toleranci představy „být osobně vychováván homosexuálním párem“.

HOMOSEXUÁLOVÉ + BISEXUÁLOVÉ								
pohlaví	celkem	%	ano	%	ne	%	bez odpovědi	%
muži	76	68,75	60	77,92	15	19,48	1	1,30
ženy	35	31,25	27	77,14	6	17,14	2	5,71

Tab. 17: Souhrnná skupina homosexuálů a bisexuálů projevuje k otázce své vlastní potenciální výchovy v homosexuálním páru o poznání větší náklonnost. Kladně se zde vyjadřují zhruba tři čtvrtiny dotazovaných.

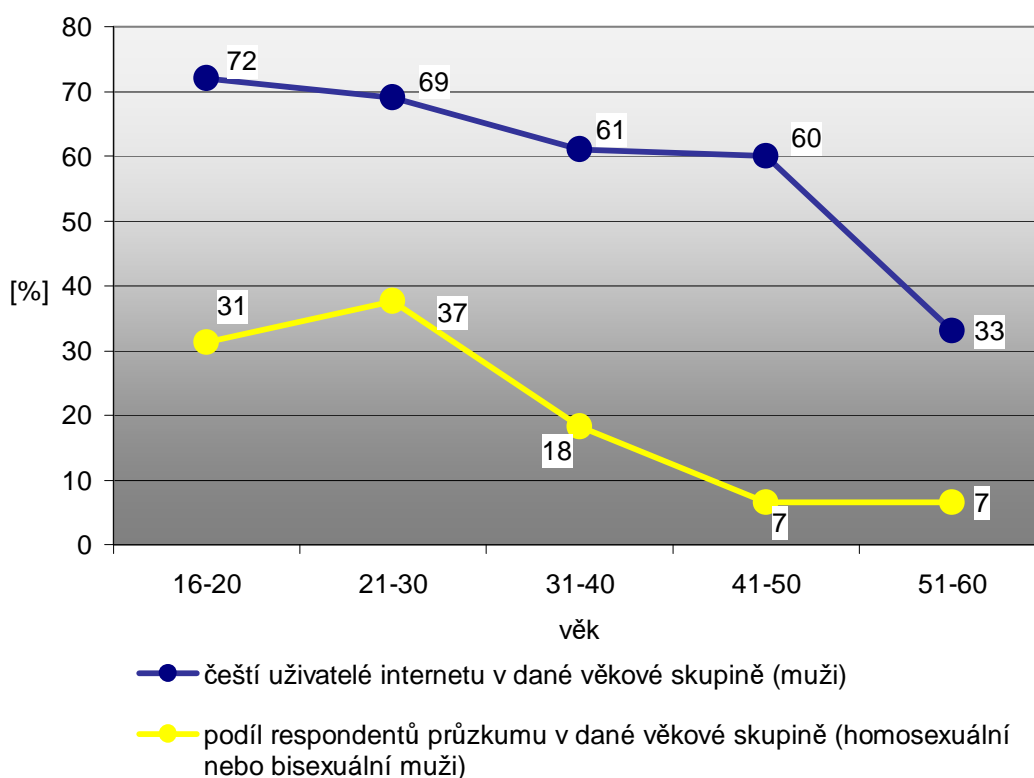
Graf 10: Oproti předešlé tabulce ukazuje tento graf rozdíly mezi odpověďmi homosexuálů a bisexuálů. Zatímco gayové a lesbičky respektují možnost být vychováván v homosexuálním páru téměř shodně zhruba z osmdesáti procent, bisexuálové jsou zřetelně rezervovanější (kladné odpovědi modře).

7.9 METODIKA PROVEDENÉHO PRŮZKUMU

Přestože je k problematice registrovaného partnerství zpracováno množství různých studií a průzkumů veřejného mínění, týkají se buď zahraničí, nebo odpovídají pouze na dílčí otázky. Proto jsem jako podstatnou část této práce zpracovala originální průzkum, komplexně zaměřený na výchovu dětí homosexuály a související problematiku.

Průzkum byl prováděn ve dvou etapách. V první bylo rozdáno 150 papírových dotazníků mezi náhodné osoby na Vsetínsku. Vrátila se přibližně polovina dotazníků, které vyplnilo celkem 31 mužů a 46 žen.

Jelikož jsem od počátku ani neočekávala, že by se v rámci průzkumu prováděného na náhodném vzorku 150 lidí podařilo oslovit dostatečně velkou skupinu homosexuálů, byla provedena ještě druhá etapa prostřednictvím internetu. Zde již nebylo obtížné cíleně se zaměřit přímo na osoby s homosexuální orientací. Skrze specializovaná fóra na diskusních serverech *Lapiduch.cz*, *Lopuch.cz*, *Okoun.cz*, *Xchat.cz* a *Lide.cz* jsem hromadně oslovovala gaye, lesbičky a další osoby, které tyto virtuální kluby navštěvují. Dotyční byli vyzýváni k vyplnění anonymního elektronického formuláře připraveného speciálně pro tuto práci, umístěného na webu <http://dfrt.wz.cz/dotaznik.htm>. Touto cestou se během dvou měsíců (prosinec 2006 a leden 2007) podařilo získat vyjádření celkem 59 homosexuálů, 53 bisexuálů a 203 heterosexuálů.

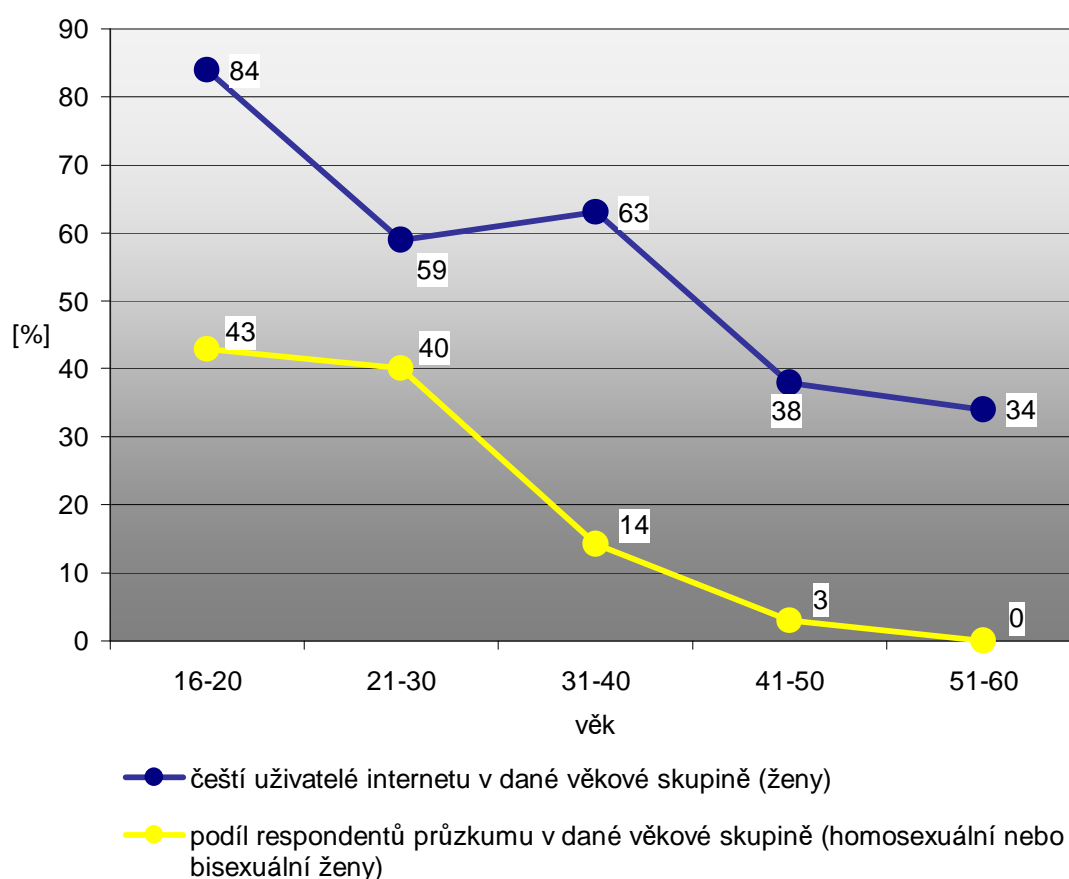

Graf 11: Ilustrativní srovnání věkové struktury respondentů průzkumu a českých uživatelů internetu (podle průzkumu agentury STEM ze září roku 2005). Smyslem tohoto grafu je ukázat, nakolik reprezentativní vzorek uživatelů internetu byl získán pro účely průzkumu vyhotoveného v rámci této práce (v ideálním případě by měly mít obě křivky stejný tvar).

Vzhledem k rozsáhlosti dotazníku (viz Příloha 1) je velmi nepravděpodobné, že by jej někdo vyplnil záměrně špatně a zneužitím anonymity internetu se vědomě pokusil poškodit záměr průzkumu. Anonymní prostředí virtuální sítě podle mého názoru naopak průzkumu pomohlo.

Abych zjistila, nakolik reprezentativní skupinu osob se mi podařilo přes internet oslovit, porovnávala jsem věkové složení této skupiny s aktuální statistikou struktury českých uživatelů internetu provedenou agenturou STEM v září roku 2005. Pouze pro utvoření představy jsem porovnávala tvar křivek značících v prvním případě procentuální množství osob, jež v dané věkové skupině používají internet a ve druhém případě procentuální množství osob ve stejné věkové skupině zúčastněných v mém průzkumu. Porovnáním vyšlo najevo, že si tvary křivek navzájem skutečně přibližně odpovídají a dosažené výsledky tak s jistou rezervou považuji za reprezentativní.

Nabyté údaje z papírových i elektronických dotazníků jsem zadala a vyhodnotila s pomocí základních statistických funkcí v programu MS Excel. Získané výsledky prezentuji na stránkách této práce prostřednictvím vhodně zvolených grafů doprovázených tabulkami a textovými komentáři.

Graf 12: Ilustrativní srovnání věkové struktury respondentů průzkumu a českých uživatelů internetu (podle průzkumu agentury STEM ze září roku 2005). Smyslem tohoto grafu je ukázat, nakolik reprezentativní vzorek uživatelů internetu byl získán pro účely průzkumu vyhotoveného v rámci této práce (v ideálním případě by měly mít obě křivky stejný tvar).

8. ZÁVĚR

Homosexualita je téma, které v naší společnosti do budoucna vyvolá ještě řadu bouřlivých diskusí a je otázkou, zda se vůbec někdy dokáže zbavit kontroverzních asociací. Ani radikální změna většinového postoje v průběhu dvacátého století ještě nestačí k tomu, abychom dokázali homosexuály plně respektovat a neošívát se při představě, jak si dvě osoby stejného pohlaví vyznávají lásku před očima malého dítěte.

Pokusíme-li se takovou situaci soudit z pohledu, co je správné a co špatné, musíme jako zástupci demokracie homosexuálům přiznat naprostou svobodu obvyklou heterosexuálům. Tedy svobodu, jejíž manévrovací prostor končí tam, kde začíná jakákoliv újma druhého.

Proto není nic špatného na tom, pokud homosexuálové dostanou do výchovy dítě, jemuž věnují veškerou lásku, a které s péčí hodnou skutečných rodičů připraví do života. Takové partnerské soužití bude ovšem vyžadovat citlivý vychovatelský přístup a přiměřenou otevřenost registrovaných partnerů, aby jejich dítě dokázalo pochopit odlišnost vztahu, pod kterým vyrůstá, vyrovnat se s ním a chápat přirozenost heterosexuality.

Na závěr předkládám souhrn poznatků zpracovaných v této práci:

- Sexuální orientace rodičů má na dítě vliv. Děti z homosexuálních rodin v období adolescence častěji experimentují se stejným pohlavím a vážají o své sexuální orientaci, ale v konečné míře identifikace není rozdíl mezi procentem dětí z homosexuálních a heterosexuálních rodin. Navíc jsou děti vychovávané homosexuálními rodiči více vedeny k tolerantnosti vůči odlišnostem.
- Výzkumy prokázaly, že homosexuální i heterosexuální rodiče jsou schopni poskytnout dítěti stejně kvalitní výchovu. Taktéž potvrdily, že dítě se narodí se sexuální orientací, která je mu daná a výchovou neměnná. Proto jsou zbytečné obavy, že život dítěte s homosexuálním párem bude mít vliv na jeho sexuální orientaci.
- Jelikož je převážná většina dnešní společnosti homofobní, není možné provést výzkum týkající se homosexuální menšiny, který by byl nezpochybnitelný a jeho výsledky by se daly generalizovat. Hodně lidí skrývá svou „jinou“ sexuální orientaci v obavách z reakcí okolí. Možná se letitým vývojem i homosexualita stane ve společnosti respektovanou normou, tak jako v minulosti např. vztahy mezi bělochy a černochy.
- Přes omezené množství respondentů zúčastněných v mém průzkumu jsem získala několik zajímavých informací o postojích a názorech české veřejnosti. Heterosexuální většina si neumí dost dobře představit, že by byla vychovávána v homosexuálním prostředí. Z toho nejspíš plyne téměř 50 % nesouhlas s adopcí dětí homosexuálními páry a předsudky o ovlivnění sexuální orientace dítěte, či působení negativních vlivů na jeho psychický vývoj. Ale i přesto ve srovnání dětského domova a homosexuálního páru, volí heterosexuálové za lepší variantu homosexuální pár.

- Naprostá většina homosexuálních žen by si dítě adoptovat chtěla, kdyby taková možnost byla uzákoněna. U gayů a bisexuálních mužů kolísá touha po dětech mezi 80 – 90 %. Pohlaví potenciálně adoptovaného dítěte pro gaye nehraje roli. Nepotvrdily se domněnky heterosexuálů, že gay by si adoptoval chlapečka a lesba holčičku. Je naopak zajímavé, že většina lesbiček by častěji volila chlapce než dívku.
- Asi 80 % gayů a leseb předpokládá, že výchova v homosexuálním páru by na dítěti nezanechala žádné následky a ani by neovlivnila jeho sexuální orientaci. Z toho vyplývá velký procentuální souhlas s povolením adopcí homosexuálními páry.
- Názor na výchovu dětí byl překvapivě u obou dotazovaných skupin navzdory rozdílné sexuální orientaci naprosto stejný. Všichni respondenti vidí největší důležitost při výchově dítěte v lásce a harmonickém prostředí.

9. SEZNAM TABULEK

<i>označení</i>	<i>popis</i>	<i>strana</i>
Tab. 1	Státy povolující adopce i těch dětí, které nejsou biologickým potomkem jednoho z partnerů	5
Tab. 2	Státy umožňující adoptovat jedině biologického potomka jednoho z partnerů	5
Tab. 3:	Vstřícnost občanů jednotlivých evropských států k adopci dětí homosexuálními páry	6
Tab. 4	Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy podle pohlaví	6
Tab. 5	Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých věkových skupinách	7
Tab. 6	Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých skupinách podle náboženského vyznání	7
Tab. 7	Tolerance adopce dětí homosexuálními páry mezi obyvateli Evropy v různých skupinách podle vzdělání	7
Tab. 8	Podíl homosexuálních a bisexuálních jedinců, kteří aktuálně mají partnera	16
Tab. 9	Struktura skupiny respondentů odpovídajících na otázku „Co je důležité při výchově dětí?“	17
Tab. 10	Zájem homosexuálů a bisexuálů o adopce dětí	20
Tab. 11	Názory heterosexuálů, bisexuálů a homosexuálů na výchovu dítěte v dětském domově nebo homosexuálním párem	22
Tab. 12	Názory heterosexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuálním párem měla vliv na sexuální orientaci dítěte	23
Tab. 13	Názory homosexuálních a bisexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuálním párem měla vliv na sexuální orientaci dítěte	23
Tab. 14	Názory heterosexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuály měla negativní vliv na dítě	24
Tab. 15	Názory homosexuálních a bisexuálních respondentů na otázku, zda by výchova homosexuály měla negativní vliv na dítě	24
Tab. 16	Tolerance heterosexuálů k představě „být osobně vychováván homosexuálním párem“	25
Tab. 17	Tolerance homosexuálů a bisexuálů k představě „být osobně vychováván homosexuálním párem“	25

10. SEZNAM GRAFŮ

<i>označení</i>	<i>popis</i>	<i>strana</i>
Graf 1	Zúčastněná skupina homosexuálů a bisexuálů	15
Graf 2	Zúčastněná skupina heterosexuálů	15
Graf 3	Podíl heterosexuálů, bisexuálů a homosexuálů zastoupených v průzkumu	15
Graf 4	Počet osob zúčastněných v průzkumu podle pohlaví a sexuální orientace v jednotlivých věkových skupinách	16
Graf 5	Podíly osob zúčastněných v průzkumu, které vychovávají děti	16
Graf 6	Nejčastější odpovědi respondentů na otázku „Co je podle vás ve výchově dětí nejdůležitější?“	17
Graf 7	Tolerance adopcí dětí homosexuály mezi jednotlivými skupinami respondentů rozdělenými podle pohlaví a sexuální orientace	19
Graf 8	Volba pohlaví dítěte při potenciální adopci homosexuálem nebo bisexuálem	21
Graf 9	Odpovědi dotazovaných na otázku, zda by pro dítě bylo lepší žít v dětském domově nebo být vychováváno homosexuálním párem	22
Graf 10	Rozdíly v názorech na vlastní výchovu v homosexuálním páru v závislosti na sexuální orientaci respondenta	25
Graf 11	Ilustrativní srovnání věkové struktury respondentů průzkumu a českých uživatelů internetu (muži)	26
Graf 12	Ilustrativní srovnání věkové struktury respondentů průzkumu a českých uživatelů internetu (muži)	27

11. SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ATKINSON, R. L., ATKINSON, R. C., SMITH, E. E., BEM, D. J., NOLEN-HOEKSAMA, S., *Psychologie*. Praha: Portál, 2003, 751s. ISBN 80-7178-640-3
- [2] BOS, P., BOS, H. *Homosexualita jako duchovní pevnost*. Praha: KMS, 1999. ISBN 80-902663-3-9
- [3] ČAČKA, O. *Psychologie dítěte*. 1. vyd. Tišnov: Sursum & Hroch, 1994. ISBN 80-85799-03-0
- [4] DAILEY, T. J., *Homosexual Parenting: Placing Children at Risk*. Family Research Council, 2002
- [5] FREUND, K. *Homosexualita u muže*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1962
- [6] HOGGS, R. S. *Modeling the Impact of HIV Disease on Mortality in Gay and Bisexual Men*. International Journal of Epidemiology, č. 26, 1997
- [7] KERN, H., MEHL, CH., NOLZ, H., PETER, M., WINTERSPERGER, R. *Přehled psychologie*. Praha: Portál, 1999, 296s. ISBN 80-7178-240-8
- [8] KOLUCHOVÁ, J., VAVRDOVÁ, H. *Vybrané kapitoly z psychologie dítěte: Pro posluchače PGS, SPZ a denního studia*. 1. vyd. Olomouc: rektorát univerzity Palackého, 1977.
- [9] LAUMANN, E. O. *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States*
- [10] MALINOVÁ, G. *Problematika homosexuálních vztahů*. Praha: Knihnice studijních textů Českobratrské církve evangelické, 2006
- [11] McWHIRTER, D. P., MATTISON, A. M. *The Male Couple: How Relationships Develop*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1984
- [12] PSYCHOLOGIE DNES, č. 1/2005
- [13] RAY, V., GREGORY, R. *School experiences of the children of lesbian and gay parents*. Family Matters No. 59, 2001
- [14] ŘÍČAN, P. *Psychologie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2005, 288s. ISBN 80-7178-923-2
- [15] STACEY, J., BIBLARZ, T. J. *(How) Does the Sexual Orientation of Parents Matter?* American Sociological Review, č. 66, str. 159-183, duben 2001
- [16] ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě v předškolním věku*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2004.
- [17] VAN DEN AARDWEG, G. J. M. *Terapie homosexuality – rádce pro postižené a poradce*. Praha: Hnutí Pro život ČR, 2003. ISBN 80_239-1403-0

Internetové zdroje

- [18] www.004.cz, server o životním stylu gayů a lesbiček
- [19] www.bengales.cz, Informační webový projekt „pro holky na holky“ Bengáles
- [20] www.cvvm.cas.cz, Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu Akademie věd ČR
- [21] www.gll.cz, Gay a lesbická liga
- [22] www.granosalis.cz, Grano Salis Network
- [23] www.kluci.cz, informační web pro gaye
- [24] www.lesba.cz, informační web pro lesbičky
- [25] www.partnerstvi.cz, projekt iniciativy Gay a lesbická liga
- [26] www.szu.cz, Státní zdravotnický ústav, Národní referenční laboratoř pro AIDS
- [27] www.wikipedia.org, otevřená encyklopedie